טראמפ על הקצה: רגע האמת מתקרב

written by מאיר בן שבת | 19.11.2026

המתח באיראן מגיע לשיאו עם סיומה של הפסגה המשולשת ההיסטורית בשנג'ן בין נשיאי ארה"ב, סין ורוסיה. הפסגה הניבה בעיקר תמונות היסטוריות והצהרות כלליות, אך בקשר לאיראן היא כנראה לא העמידה משוכות נוספות בדרכו של הנשיא דונלד טראמפ בכל מסלול שבו יבחר להמשיך את העימות.

טראמפ עדיין מתלבט, אך חלון הזמנים שעומד לרשותו מתקצר. האיראנים נחלשים כלכלית, ומנגד משקמים את מערכי הטילים ואת יכולותיהם הצבאיות. ביטחונם העצמי גובר, וכך גם ההתגרויות מצידם.

הדיווחים על הרעיונות שמתגלגלים באיראן להשתמש ב"פצצה מלוכלכת" או לפתח נשק כימי וביולוגי ליוו את מסעו של טראמפ לסין. וושינגטון מתייחסת ברצינות לאיומים אלה. עדות לכך יכולה לספק הרשימה המתארכת של שרים ובכירי ממשל שנאלצים להעתיק את מגוריהם לבסיסים צבאיים.

הנשיא האמריקני יודע שאף הסכם לא יסיר את האיומים הללו מעל הפרק, וגם לא ירסן את יצר הנקם של משמרות המהפכה. הזמן שיחלוף לא יספק מרגוע לא רק ביחס לאיומים על אנשיו בממשל, אלא גם בנוגע אליו אישית.

יו"ר הפרלמנט האיראני מוחמד בקר קאליבאף הזהיר כי "המצב הנוכחי, של 'לא מלחמה ולא שלום', לא יימשך". לדבריו, עיר הטילים שחשפו הכוחות האיראניים היא ביטוי לשינוי המשוואות האסטרטגיות באזור. הוא חזר על האיום שבו מנופפים בכירי המשטר באחרונה, שלפיו חידוש הלחימה יביא להתרחבותה מחוץ לגבולותיה הגיאוגרפיים הנוכחיים. למתקשים בהבנת הנשמע הסבירה הטלוויזיה האיראנית שהגדלת טווח טילי ח'וראמשהר, כדי שיוכלו לשמש נגד הבסיסים האמריקניים באירופה, אינה עניין מסובך.

זאת התשובה של טהרן לדבריו של טראמפ על כך שבחר לפעול נגד איראן "בדרך איטית ומתורבתת יותר", לבקשת בעלות בריתה של ארה"ב במזרח התיכון. לטענתו, הפגיעה הקשה שכבר נגרמה ליכולותיה של איראן מפחיתה את הדחיפות של מהלכים קיצוניים יותר.
בתוך הממשל האמריקני נמשכים חילוקי דעות בין מי שדוחפים למהלך צבאי נחוש לבין גורמים המסתייגים מהסתבכות במלחמה נוספת. חלופה אחת היא המשך הידוק טבעת החנק הכלכלית והמדינית, מתוך תקווה שהלחץ הפנימי באיראן, שסימניו כבר ניכרים, יעשה את שלו ויביא לקריסת המשטר או לכניעתו.

יתרונה של דרך זו טמון בהימנעות מסיכונים מיידיים וממחירים של עימות צבאי ישיר. עם זאת, חסרונה בולט לא פחות: זו אסטרטגיה איטית, שמעניקה לטהרן מרחב נשימה יקר להשלמת

ההתעצמות הצבאית, למהלכים בתחום הגרעין ולהקשחת מערכי ההגנה שלה.
החלופה השנייה היא מהלך צבאי ממוקד, שנועד לשלול מאיראן את יכולותיה האסטרטגיות ולפגוע קשות במוקדי הכוח של המשטר. מבחינת טראמפ, מהלך כזה עשוי להיתפס כפתרון חד וברור, שיסיים את הסחבת ויקבע כללי משחק חדשים באזור. מנגד, בוושינגטון ערים היטב למחירים הכרוכים בכך: סכנת ההתלקחות באזור ומעבר לו, פגיעה אפשרית בכלכלה העולמית ובמחירי האנרגיה, והחשש מהיגררות למערכה ממושכת.

הדילמה הזו אינה נבחנת בחלל ריק, אלא מול לוח הזמנים הפוליטי בארה"ב וההיערכות המבצעית בשטח. ככל שחולפים הימים מצטמצם מרחב התמרון: דחיית ההכרעה עלולה להתפרש בטהרן כהססנות, ולעודד אותה להעלות את רף התעוזה.

מנקודת מבט ישראלית, ההתפתחויות הללו מחייבות דריכות מרבית ותיאום הדוק מתמיד עם הממשל האמריקני. גם אם אינם מתחייבים על פי הפרוטוקול, התדרוכים הביטחוניים לראשי גוש השינוי הם צעד חיוני בעיתוי הזה. לכידות אינה מותרות.

ההכרעה שיקבל טראמפ בימים הקרובים תגדיר לא רק את המשך כהונתו, אלא גם את פני המזרח התיכון שנים רבות קדימה. הדממה היחסית בזירה הדיפלומטית עשויה להתברר כשקט שלפני הסערה, או כעדות לכך שגם בוושינגטון מבינים כי שלב הדיבורים מיצה את עצמו.

לשנות תפיסה במאבק בהברחות
סיכול ניסיון ההברחה של רובי קלצ'ניקוב במרחב ניצנה השבוע הפנה את הזרקור לשיטת הפעולה החדשה יחסית של רשתות המבריחים: העברת אמל"ח לישראל באמצעות בלוני הליום.
באמצעים פשוטים וזולים מנסים המבריחים לעקוף את מערכות ההגנה של ישראל בגבולות. הם קושרים את המטען לבלונים, מודדים את כיוון הרוח ומשגרים אותם לעבר שטח ישראל. שעון עצר או יזם אחר שמפעיל סליל להט בתזמון מדויק מצית את החבל, מנתק את הבלונים ומנחית את המטען בנקודה המיועדת. רכיב GPS שהוצמד למטען משדר את מיקומו המדויק לחוליות האיסוף שכבר ממתינות בשטח.
שיטה זו, שזוהתה לראשונה בגבול ירדן, זלגה גם לגבול מצרים כנראה כתגובה לאמצעים ישראליים נגד רחפני ההברחה. לנוכח אתגרי הניטור והגילוי של בלונים בגובה רב, ספק אם למישהו במערכת הביטחון יש אומדן אמיתי על היקף התופעה.

בשונה מפיגועים שמתרחשים לאור הזרקורים ומייצרים לחץ ציבורי מיידי, תופעת ההברחות מתנהלת הרחק מעין הציבור. הסכנה שנשקפת ממנה נתפסת כעקיפה ולא מיידית, והטיפול בה עלול ליפול בין הכיסאות. היא נמצאת בתפר שבין הפלילי לביטחוני, חוצה גבולות פיזיים וגם את גבולות הגזרה בין צה"ל, המשטרה ושב"כ. האחריות מתחלקת בין גורמים רבים, ואצל אף אחד מהם משימה זו אינה מצויה בראש סדר העדיפויות.
התוצאה היא הדחקה וטיפול שטחי. ספק אם יש מי שיודע להעריך עד כמה הברחות אלה מזינות בתחמושת ונשק את ארגוני הטרור בעזה, ביהודה ובשומרון, או בכמה נשק בלתי חוקי הן

מציפות את הרחוב הישראלי.

בדיוק כמו מחלה פנימית שקטה המכרסמת בגוף, כך גם תופעת ההברחות זוכה לטיפול רציני רק כשתוצאותיה מובילות למשבר. ישראל שלאחר 7 באוקטובר אינה יכולה להרשות לעצמה לטמון את הראש בחול. סיכולים נקודתיים מעת לעת אינם סיבה לשאננות, בוודאי כשאיננו יודעים מהו שיעור ההצלחה מתוך כלל ההברחות.
בלימת התופעה מחייבת שינוי עמוק בתפיסת ההפעלה, המבוסס על שלושה צעדים משלימים. הראשון הוא הקמת חמ"ל רב־ארגוני: מנגנון מתכלל שיאחד תחת קורת גג אחת את כל זרועות המודיעין, הסיכול והאכיפה, וימנע את פיצול האחריות ביניהן.

הצעד השני הוא טיפול מקיף בגורמי ההברחה בתוך ישראל. אין די בבלימתם על קו הגבול. יש להגיע אל ראשי הרשתות בתוך שטחנו, לעצור ולחקור אותם, לחלט נכסים ולפגוע בתמריץ הכלכלי שמניע את התעשייה הזו.
הצעד השלישי הוא הפעלת "חוק הגבולות". יש ליישם את החוק הזה, שעבר בכנסת הקודמת, המגדיר כל הברחה דרך הגבולות כעבירה ביטחונית וכפגיעה בריבונות. החוק גם קובע רף גבוה של ענישה בעבירות אלה. לצד זאת, טוב תעשה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת אם תקיים פיקוח הדוק בתחום זה, ותפעל לשקף לציבור את הנתונים והמגמות.

אם יש מי שסבור שהמאבק כבר הוכרע ומפקפק בכדאיות ההשקעה בו, הוא מוזמן להיזכר בכמויות הנשק העצומות ששימשו את חמאס ב־7 באוקטובר. לחלופין, ניתן להביט במלחמת רוסיה־אוקראינה ולראות כיצד כמות אדירה של כלים זולים ופשוטים הופכת לאיום אסטרטגי.

מערכת הביטחון שלנו מוכיחה מדי יום שהיא יודעת לפצח אתגרים מורכבים לאין שיעור. הגיע הזמן שתפצח גם את זה.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 20 בנובמבר 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.